

VRIJHEID

We krijgen weer een beetje vrijheid na een lange tijd van beperkingen en regels . Het virus wordt door testen en vaccineren ingedamd en we mogen weer meer.....

We mogen weer fysiek samen komen , meer mensen thuis ontvangen en we kunnen weer naar de kerk. En 20 juni gaan we met ds. Saakjen van Hoorn en Jan Wehrmeyer en Koos op het orgel een speciale dienst vieren , die eindigt in de Wijngaard de Croonhoven.

De digitale stream diensten zullen ongetwijfeld voor een deel blijven , maar een aantal onder u zal blij zijn dat we elkaar fysiek weer kunnen ontmoeten. Ook ik behoor tot die groep ...

vrijheid en elkaar weer ontmoeten , daar heb ik zin in.

Atsje

EN DAN NOG DIT ....

DE MORIA 6

In de Doopsgezinde nieuwsbrief stond een artikel over een actie van Christian Peacemaker Teams voor de zogenaamde Moria 6. Er wordt gevraagd om het tekenen van een petitie. Inmiddels zijn mannen veroordeeld.

Op 11 juni vond op het Griekse eiland Chios de rechtszaak plaats tegen vier van de zes tienervluchtelingen die beschuldigd worden van de brand in vluchtelingenkamp Moria. Deze verdachten zijn vanaf hun arrestatie, zonder enige vorm van proces publiekelijk als dader aangewezen. [De twee minderjarige beschuldigten zijn in maart al tot gevangenisstraffen veroordeeld, ondanks gebrek aan bewijs in een zaak die aan alle kanten rammelt.](#)

Wij maken ons ernstig zorgen dat voor deze jongeren het recht op een eerlijk proces, gebaseerd op de onschuldpresumptie niet gegarandeerd is. Deze verdachten worden gebruikt als zondebok voor het inhumane asielbeleid van de Europese Unie. Wij verklaren ons solidair met de Moria 6 en spreken ons uit tegen het dodelijke Europese grensbeleid! Op 8 september 2020 brandde het beruchte kamp Moria op Lesbos af, aangewakkerd door een sterke wind. De immense langdurige brand is goed gedocumenteerd in kwam via social media in livestreams tot ons. Hiermee kwam aandacht voor het Europese grensbeleid en de onmenselijke omstandigheden in de Europese Hotspotkampen terug in de internationale media. (Dit was overigens niet de eerste brand in Moria. Door de jaren heen zijn er al veel kleinere branden geweest, veroorzaakt door gebrekkige electriciteitsvoorziening of koken. In november 2016 kwamen twee Koerdische migranten om bij een brand, Faride Tajik stierf in september 2019 en een meisje van zes overleefde

een brand in maart 2020 niet. Voor deze branden die het resultaat zijn van overbevolking en slechte infrastructuur is tot op de dag van vandaag niemand verantwoordelijk gehouden.)

In plaats de brand te zien als onontkoombaar gevolg van de dodelijke vormgeving van het kamp, arresteerde Griekenland zes jonge Afghaanse migranten en presenteerde hen als daders en enige aanstichters van het vuur. Hiermee werd gepoogd het publieke debat over de omstandigheden in het kamp en daarmee samenhangende politieke verantwoordelijkheid in te dammen.

De branden vonden plaats terwijl er 12.000 mensen in het kamp woonden, er bijna 6 maanden zeer beperkte bewegingsvrijheid was, en het aantal Covid-19 gevallen en de angst voor besmetting snel toenam. Eén week voor de brand was de eerste bewoner positief getest. De besmette mensen werden niet buiten het kamp opgevangen en de levensomstandigheden (toegang tot water om de handen te wassen bijvoorbeeld) verbeterden ook niet. In plaats daarvan plande de regering het kamp volledig af te sluiten met streng beveiligde hekken en werd ieder protest daartegen gewelddadig neergeslagen. (Van maart tot september 2020, tijdens de beperkende coronamaatregelen werd zeer regelmatig gedemonstreerd: tegen het gebrek aan gezondheidsmaatregelen, hongerstakingen tegen willekeurige gevangenzetting en demonstraties naar aanleiding van dodelijk geweld binnen het kamp. De politie reageerde hierop door communicatie naar buiten het kamp onmogelijk te maken, dreigde organisatoren te arresteren en zette soms ook traangas en rookbommen in. Op deze manier is ook op de brand gereageerd. De Griekse regering kondigde de noodtoestand af, stuurde de ME naar Lesbos en gebruikte traangas tegen de migranten die nadat ze alles verloren waren langs de kant van de weg sliepen. Ook tegen aanvallen van extreem rechtse groeperingen werden de migranten niet door de politie beschermd.)

Niet enkel ontkennen de autoriteiten alle verantwoordelijkheid, er is meer reden om aan te nemen dat de verdachten geen eerlijk proces te wachten staat. De verdachten zijn vanaf hun arrestatie direct als schuldig aangemerkt. [Slechts een week na de brand wist de Griekse minister van migratie en asiel al te melden dat "het kamp in brand was gestoken door zes Afghaanse vluchtelingen, die gearresteerd zijn."](#) Hiermee is het recht op een rechtszaak met onschuldpresumptie ernstig geschaad. Vijf van de Moria 6 waren minderjarig ten tijde van hun arrestatie, maar slechts twee van hen zijn door Griekenland als zodanig erkend en veroordeeld op grond van het jeugdrecht.

De zorgen die hier geuit worden zijn ook bevestigd toen de twee verdachten die wel als minderjarig werden erkend in maart voor de rechter kwamen. Zij zaten toen bijna 6 maanden in voorarrest, de maximaal mogelijke tijd voor minderjarigen, en stonden dus op het punt vrij te komen. In allerijl is toen een hoorzitting gehouden waarbij veel standaarden van een eerlijk proces terzijde werden geschoven

(Een voorbeeld: de aanklager had een kroongetuige, wiens verklaring ten grondslag lag aan de arrestatie. Deze kroongetuige was niet aanwezig bij de zitting en kon niet gelokaliseerd worden door de autoriteiten. Onder deze omstandigheden mocht de aanklager nog steeds zijn geschreven verklaring gebruiken. Dit is een schending van het in het EVRM vastgelegde recht om een getuige met een belastende verklaring aan een kruisverhoor te kunnen onderwerpen.)

[Ondanks een gebrek aan bewijs zijn zij schuldig verklaard en veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf.](#)

De zaak van de Moria 6 is niet uniek. Al eerder werden migranten willekeurig gearresteerd en veroordeeld in Griekenland (bijvoorbeeld de Moria 35). Deze praktijk is vast onderdeel van het Europese grensbeleid. Het huidige politieke klimaat leidt er echter toe dat de criminalisering van migratie almaar toeneemt, net als de illegale pushbacks van migranten door diezelfde autoriteiten.

FONDS GETUIGENIS EN VREDE

Het bestuur van Wereldwerk heeft recent het fonds 'Getuigenis en Vrede' ingesteld. Dit fonds voor vrede en gerechtigheid is geïnspireerd door de inzet van Margreet van der Werf. Dat deed ze in het bestuur van Wereldwerk, waar ze tot april dit jaar lid van was. Haar overlijden maakte een einde aan haar inzet, maar het bestuur wil met dit fonds haar inzet voortzetten door concrete projecten voor gerechtigheid en vrede te ondersteunen.

De opbrengst van deze kerstcollecte is bestemd voor dit fonds. Dat is niet zonder reden: de inzet voor gerechtigheid en vrede is ook in Nederland nodig. Vrede en gerechtigheid staan ook in ons land onder druk, vooral in de randen van onze samenleving. In de komende jaren wordt vanuit dit fonds het werk ondersteund van het Jeannette Noelhuis in Amsterdam Zuidoost. Dit is een leefgemeenschap van radicale christenen waarvan de levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. Deze gemeenschap is ontstaan vanuit de Catholic Worker beweging uit de Verenigde Staten, een beweging van christenen die principieel pacifistisch en anarchistisch zijn: de loyaliteit aan het Koninkrijk van God weegt zwaarder dan de loyaliteit aan welke overheid dan ook. Margreet was zeer betrokken bij het werk van deze gemeenschap.

In het Jeannette Noelhuis gaat het onder meer om de zorg voor mensen in de marge en dan vooral asielzoekers/vluchtelingen. Daarnaast laat men een profetisch geluid horen t.a.v. bewapening en wapenwedloop. In het huis leven zowel mensen met papieren als mensen zonder papieren. Centraal in het werk van het huis staan de woorden van Jezus in Matteüs 25:

Alles wat jullie gedaan hebben voor één van de onaanzienlijksten van mijn broeders

doopsgezind
WereldWerk
stichting voor solidariteit en vrede

en zusters, hebben jullie voor mij gedaan.'
Gerrit Jan Romeijn (secretaris dg Wereldwerk)

“Ik heb geluk”

De vlucht is vol verschrikkingen. Maar ze haalt het. 20 jaar oud komt ze hier aan. Dan begint een nieuwe nachtmerrie. Weggezet als oplichter, asiel afgewezen, op straat gezet. Na 9 jaar nog geen verblijfsvergunning. Haar ervaring past in de bundel ‘Ongehoord: onrecht in het vreemdelingenrecht’ die asieladvocaten recent publiceerden.

Toch zegt ze: “Ik heb geluk.” Want ze is vijf dagen in de week bezig met haar opleiding. “Zo fijn.” Ze ontdekt in het azc dat ze naar school kan. Ze doet gelijk een toets. “En ik haalde het! Mijn hoop kwam terug.” Vanaf dat moment gaat het beter; de zelfmoordgedachten nemen af.

Jeannie is Banyamulenge, een etnische groep in Congo. Hun dorpen worden platgebrand, de mensen die niet snel wegkomen worden vermoord. Jeannie vlucht in 2012 en komt ze uiteindelijk aan in Nederland. Al in het eerste gesprek met de IND voelt ze zich behandeld als een crimineel. ‘Beschrijf de route.’ Maar ze is niet goed met richtingen. En in een taaltoets spreekt ze volgens de dienst twee woorden in haar taal niet goed uit. Oordeel: Jeannie is geen Banyamulenge.

Een overheid die migranten bij voorbaat wegzet als leugenaars, rigide vasthoudt aan regeltjes en de menselijke maat vergeet. Zo staat het in de bundel ‘Ongehoord: onrecht in het vreemdelingerecht’, die in april werd aangeboden aan de Tweede Kamer en de Raad van State.

Ook al wijst een contra-expertise het tegendeel uit, de IND volhardt in het oordeel over Jeannie. De rechtbank gaat erin mee. Opnieuw een misstand uit de bundel ‘Ongehoord’: de rechterlijke macht toetst onvoldoende kritisch.

Maar de Congolese ambassade erkent haar, ze krijgt een paspoort. Aanvankelijk niet, maar uiteindelijk geeft de IND toe dat Jeannie is wie ze zegt en niet terug kan naar Oost-Congo. Maar, vindt de IND: wel naar Kinshasa, de hoofdstad. Want daar wonen een paar Banyamulenge, zwaar beveiligd. Dus het kan. Asielverzoek opnieuw afgewezen.

Onderzoekers en de UNHCR oordelen echter dat de Kinshasa géén veilige plek is voor een Banyamulenge vrouw alleen. Ze start een nieuwe procedure. Negen jaar is ze nu hier. En ondertussen toch ‘gewoon’ die opleiding sociaal werk. Haar gezicht licht op. “Het is geweldig om te leren.” Ze verheugt zich erop om te kunnen werken als ambulante begeleider, om mensen te helpen. Nog maar eens: “Ik heb echt geluk.”

TOEKOMST DOOPSGEZIND KERKGEBOUW IN MIDDELSTUM zeker gesteld

Op vrijdagmiddag 4 juni 2021 wordt het kerkgebouw van de Doopsgezinde gemeente Middelstum overgedragen aan de Stichting Oude Groninger Kerken te Groningen. Daarmee wordt de toekomst van het gebouw en de daarmee verbonden geschiedenis zeker gesteld. Deze stap was nodig omdat de Doopsgezinde gemeente Middelstum niet meer in staat is om de financiering van het gebouw voor de verdere toekomst te garanderen.

Bij de bouw van het kerkgebouw en de naastgelegen pastorie in 1863 werd een gedenksteen van een eerder kerkgebouw uit Huizinge naar Middelstum overgebracht en in de noordmuur van het nieuwe kerkgebouw ingemetseld. Op die gedenksteen staat de volgende tekst:

Liefde, de band der volmaaktheid

Godsdienstigheid bezielde de gemoederen
Van een kleine schaar, gezind als broederen.
Elk schonk gewillig van het zijne naar vermogen,
Zoo werd dit kerkgebouw door liefde opgetogen
Ter kweeking van geloof en deugd en van verlichting,
Tot troost, bemoediging en onderlinge stichting.
Treed in O Christen, wie gij zijt, bid aan in vrede.
God wordt het best gediend door Christelijke zeden.

Het stemt tot erkentelijkheid, dat de stichting bereid is de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de toekomst van het kerkgebouw, het antieke kabinetorgel en de met het gebouw verbonden historie. Het gebouw is – blijkens de gedenksteen – in liefde opgetogen. Het wordt nu met liefde doorgegeven in het vertrouwen, dat het in de toekomst ook met liefde en zorg in stand wordt gehouden, mede ten behoeve van de Middelstummer dorpsgemeenschap en ten dienste van een breder maatschappelijk belang.

DEELTJE

(Een gedicht uit de ongepubliceerde bundel 'In het licht van de stilte' van Toon Hermans)

Het is mooi om af en toe eens te mediteren
over je eigen plaats in het totale alles,
in alles wat onze ogen waarnemen:
zeeën, land en wolken, zonnen, manen en sterren,
bergen en dalen, rivieren en wouden, bomen,
dieren, planten, bloemen.

Het is goed jezelf eens te zien
in dat onuitsprekelijke alles
om je tot het besef te voeren
dat je slechts een deeltje bent in het geheel,
maar wel een noodzakelijk deeltje.

In je kleine hulpeloze lichaam
de grote alles-wereld van God voelen
maakt je niet kleiner,
maar innerlijk groter.

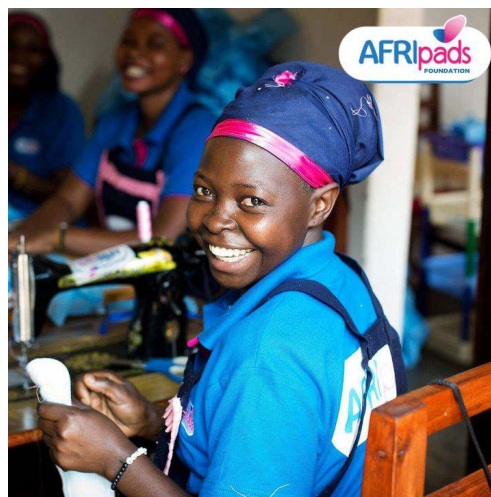
MENSTRUATIE-ARMOEDE

Op 26 mei was er een webinar van de club Young Soroptimists Amsterdam (Yossen). Het onderwerp was menstruatie-armoede, een vreemd onderwerp vond ik het, maar gaande het webinar begreep ik het belang. De Yossen zijn een fundraisingactie begonnen, maar proberen ook om het onderwerp bij de landelijke politiek op de agenda te krijgen.

Sanne Bolkenstein van de Afripads foundation vertelde over een fabriek die zij met vrienden in 2010 begon in Oeganda. Ze werkte daar als ontwikkelingswerker en ontdekte dat schoolverzuim en uiteindelijk – verlaten daar grotendeels te wijten was aan verzuim door menstruatie. Er waren geen producten die betaalbaar waren en dus gingen meisjes niet naar school tijdens hun menstruatie. Daardoor liepen ze vaak grote achterstanden op. Ze ontwierpen een wasbaar product, dat minimaal 1 jaar te gebruiken is. Ze begonnen op een kamertje in Oeganda en inmiddels werken er ca. 150 vrouwen in een fabriek in een plattelandsomgeving en worden de pads in Oeganda, maar ook in andere Afrikaanse landen verkocht (o.a. in Malawi).

De fabriek maakt winst, maar alle winst wordt weer in het project gestopt. Ook zijn ze begonnen met voorlichting aan vrouwen en meisjes over menstruatie. Wat doet dat met je lichaam, de relatie met vruchtbaarheid, hygiëne, maar bv ook hormoonschommelingen en stemming. Hier is veel vraag naar. Vanaf dit jaar krijgen ook jongens en mannen voorlichting. De foundation werft geld om dit alles te financieren, maar ook om de pads toegankelijk te maken voor vrouwen die ze niet kunnen betalen. (1 pad kost 4 euro).

Het was een enthousiast verhaal over een probleem waar ik nog nooit zo over had gedacht.

Het tweede deel was een film van een jonge regisseuse, Emma Branderhorst, over een meisje in Nederland in een gezin in de schuldhulpverlening. Ook daar is vaak geen geld om menstruatieproducten te kopen en via de voedselbank worden deze producten maar mondjesmaat geleverd. Het is dan een keuze tussen geld uitgeven aan voedsel of aan andere dingen.

De film was indringend en maakte goed duidelijk dat ook in Nederland niet iedereen gemakkelijk toegang heeft tot deze producten. En dat is des te meer problematisch als je bedenkt dat volgens een schatting 10% van de vrouwen in Nederland niet altijd genoeg geld hebben om het te kopen.

Het is goed dat de Yossen het onder de aandacht brengen.

Marianne Doze

(Overigens in Groningen is een Yossenclub in oprichting. Ook zij willen via bewustwording en fondsenwerving allerlei problemen onder de aandacht brengen. Ze zoeken nog vrouwen van 18-30 jaar die mee willen doen. Vrouwen uit de Noordelijke provincies zijn welkom..

Donderdag 24 juni hebben ze 's avonds een informatiebijeenkomst. Mochten jullie nog iemand weten die mee zou willen doen. Informatie is te krijgen via yossen.groningen@soroptimist.nl)

KERKDIENSTEN VAN DE DOOPSGEZINDE GEMEENTE

Sappemeer-Noordbroek

Zondag	20 juni	10.00 uur	ds. Saakjen van Hoorn
Zondag	4 juli	10.00 uur	ds, Renze Yetsenga
Zondag	18 juli	10.00 uur	-
Zondag	5 september	10.00 uur	-
Zondag	19 september	10.00 uur	ds. Tsjalling Kindt
Zondag	3 oktober		Broederschapsdag